

Ko e Victoza (liraglutide)

(Pu'aki 'a e 'vic-toe-za') (Pu'aki 'a e 'lee-ra-GLOO-tide')

'Oku faka'aonga'i 'a e Victoza (liraglutide) ke faito'o 'aki 'a e mahaki suká (type 2 diabetes).

'Okú ne holoki 'a e suka 'i ho totó (blood glucose) 'aki 'a 'ene:

- tokoni'i 'a e lama ho keté ke ne fakatupu ha 'inisulini (insulin) lahi ange 'i he hili 'a e ma'u me'atokoní
- fakatuai'i 'a e vave hono to'o 'a e ivi mei ho'o me'akaí, mo
- holoki 'a ho'o 'uakaí.

'Okú ne toe malu'i foki mo ho kofuuá pea fakasi'isi'i ho'o tu'u laveangofua ke hoko ha mahaki mafu pe pā kālava kiate koe. 'E toe lava foki ke tokoni atu 'a e faito'o ko 'ení ke holoki ho mamafá mo mo'ui fuoloa ange.

Fakatokanga'i ange: Ko e faito'o ko 'ení 'oku 'IKAI ko ha 'inisulini (insulin). Ka, 'oku tokoni ia ki ho sinó ke ne tukuange atu 'a e 'inisulini 'oku 'i ho sino pē 'o'ou 'i he taimi 'okú ke fiema'u aí, 'o fakalelei'i ai 'a hono mapule'i ho suká.

'Oku ma'u atu 'a e Victoza (liraglutide) 'i ha ngaahi me'ahuhu 'oku fuo hangē ha fo'i pení kuo fakafonu ki ai

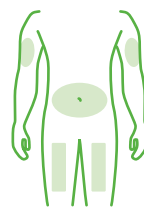
- Ko e huhú 'oku fakahoko ia ki loto 'i ho kilí.
- 'Oku huhu'i tu'otaha ia 'i he 'aho 'i he taimi tatau, fakataha mo ha me'akai pe ta'e 'i ai ha me'akai.
- Faka'aonga'i ma'u pē ha me'ahuhu fo'ou ki he huhu takitaha.
- 'E lava ke fakahinohino atu 'e ho'o kautaha fakahoko ngāue ki he mo'ui lelei 'a e founga hono faka'aonga'i 'o e pení.

Kapau kuo ngalo ke fakahoko ha fo'i huhu

- 🕒 Kapau kuo 'ikai ke fakahoko ha'o huhu 'i **loto 'i ha houa 'e 12** 'o e taimi angamaheni 'oku fakahoko aí, fakahoko ia 'i he taimi pē te ke manatu'i aí.
- 🕒 Kapau kuo **laka hake 'i he houa 'e 12** 'a e 'ikai fakahoko ho huhú, hiki fakalaka mei ai pea fakahoko ho huhu hokó 'i ho'o taimi angamaheni.
- 🚫 'Oua te ke fakalahi ia ke fakakakato 'aki 'a e huhu na'e 'ikai fakahokó.

📄 'Oku hiki atu 'a e ngaahi tafa'aki koví (side effects) 'i he peesi hono hokó

Fetongitongi 'a e kongahoko ai ho huhú 'i he 'aho takitaha

- Ko e ngaahi kongahoko ai e huhú ko ho ongo alangá, keté pe kongahoko ki 'olunga ho nimá.
- Te ke lava 'o faka'aonga'i 'a e kongahoko tatau kapau te ke fili ha feitu'u kehe 'i he kongahoko iá.
- 'Oua te ke fakahoko 'a e huhú ki ha ngaahi kongahoko 'o e kilí 'oku mafaofao (stretched marks), kilí 'oku mamahi'ia, mamulu, fakakulokula, fefeka pe makafokafo.

Kapau 'oku 'ikai ke ke ongo'i lelei

Kapau 'oku 'ikai ke ke fu'u ongo'i lelei, 'oku 'ikai fa'a fakatupu 'e he faito'o ko 'ení ha ngaahi palopalema.

Neongo ia, talanoa ki ho'o kautaha fakahoko ngāue ki he mo'ui lelei kapau 'okú ke puke, fakalele pea 'ikai lelei 'a ho'o kaí mo ho'o inú 'o hangē ko e angamaheni.

'E ala fiema'u ke ta'ofi ho ngaahi huhú kae 'oua kuó ke ongo'i lelei.

Feitamá mo e fakavaha fanaú (contraception)

Kapau 'okú ke faitama, fakakaukau 'okú ke ngali faitama, pe palani ke faitama'i ha'ó pēpē, kole atu ki ho'ó kautaha fakahoko ngāue ki he mo'ui lelei ha fale'i he 'oku 'ikai lelei 'a e faito'ó ko 'ení 'i he lolotonga 'a e faitamá.

'E lava ke fakalahi 'e he Victoza (liraglutide) 'a e faingamālie ko ia ke faitama ai ha kakai fefine 'e ni'ihi. Kapau 'oku longomo'ui 'a ho'ó tō'onga nofo fakamalí (sexually active) pea 'ikai ke ke fie faitama, faka'aonga'i 'a e fakavaha fanaú.

Fakamama'o 'a ho'ó pení meí he 'ea mafaná mo e la'aá

Kimu'a hono fakaavá: Tauhi ho'ó pení 'i he 'aisí, 'i hono fa'o'anga totonú. Kapau 'oku poloka, 'oua 'e faka'aonga'i ia.

Lolotonga hono faka'aonga'í: Te ke lava 'o tauhi 'a ho'ó pení 'i he māfana angamaheni ki he lokí ('i lalo 'i he 30°C) 'o a'u hake ki he ngaahi 'aho 'e 30 (māhina 'e 1). 'Oku totonu ke fetongi 'aki ia ha peni fo'ou hili ha 'aho 'e 30.

Ke fakamama'o 'a e faito'ó mei he maamá, tāpuni'i malu ia 'i he taimi 'oku 'ikai ke ke faka'aonga'i ai 'a e pení.

Laku 'a e ngaahi me'ahuhu kuo faka'aonga'í 'i ha founa malu

'Oua 'e tukuange kinautolu 'i he vai falemālōloó pe fa'o 'i he ngaahi kapa vevé.

Te ke lava 'o fakatau ha fa'o'anga ki he ngaahi me'a māsilá mei ho'ó fale talavaí. 'I he taimi 'e fonu aí, 'ave ia ki ho'ó fale talavaí ke faka'auha 'i ha founa malu.

Tauhi 'a e ngaahi me'a huhú ke 'oua na'a a'u ki ai 'a e fānaú mo e fanga monumanu tauhi, mo e ngaahi feitu'u te nau lava 'o fakalavea'i ai ha ni'ihi kehe.

Ki ha fakamatala lahi ange fekau'aki mo e Victoza (liraglutide), vakai ki he [hn.org.nz/Victoza](https://www.hn.org.nz/Victoza)

Ko e faito'o kotoa pē 'oku 'i ai hono ngaahi tafa'aki kovi

'E lava ke fakatupu 'e he Victoza (liraglutide) ha ngaahi tafa'aki kovi, neongo 'oku 'ikai ke ma'u ia 'e he tokotaha kotoa.

Ngaahi tafa'aki kovi angamaheni

'Oku fa'a tō ma'ama'a pē pea mole atu hili ha ngaahi taimi. Talanoa ki ho'ó timi ngāue ki he mo'ui lelei kapau 'oku fakatupu 'e he ngaahi tafa'aki kovi ko 'ení ha ngaahi palopalema pe kei hokohoko atu pē:

- ongo'i puke (tokotokakovi)
- fakakulokula, veli, mamulu 'a e feitu'u na'e fakahoko ai 'a e huhú
- fakalele, faingata'a 'a e tu'umama'ó (constipation), langa kete, hakehake vela (indigestion)
- langa 'ulu.

Ngaahi tafa'aki kovi 'oku hāhāmolofia ke hoko mo fakatu'utāmaki

Fetu'utaki ki ho'ó timi ngāue ki he mo'ui lelei pe **Healthline 'i he fika 0800 611 116** 'i he taimi pē ko iá kapau te ke fakatokanga'i:

Ha ngaahi faka'ilonga 'oku mahaki'ia 'a e lama 'o e keté (pancreatitis) hangē ko e:

- langa lahi ho keté mo e tu'á.

Ngaahi faka'ilonga 'o e tō lalo 'a e suká hangē ko e:

- langa 'ulu.
- tete (shakes)
- nenefu 'a e sió
- ongo'i vaivaia, pongia, ninimo pe 'ite'ita (irritable).

Ngaahi faka'ilonga 'o ha uesia kovi hangē ko e:

- fefulofulai ho fofongá, loungutú, 'elelō pe fo'i mongá
- palopalema'ia 'a e mānavá pe folo 'o ha me'a
- veveli pe veli lahi.